

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812-02 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש א ניסן תשע"ט: הדלקת נרות: ירושלים 6:25 תל-אביב: 6:41 חיפה 6:32 מוצאי שבת: ירושלים: 7:39 תל-אביב: 7:41 חיפה: 7:41 ר"ת: 8:18

פרשת תזריע

מדה כנגד מדה

"הודיעוני מן השמים"...

סח רבינו הגרא"מ שך זצ"ל: "ידוע שמשפטי ה' במדה כנגד מדה. כאשר באה צרה על האדם רח"ל, עליו להתבונן לסיבתה ולשוב בתשובה. לקיטתי ממרום בראייתי עד שקשה לי לעיין בספר. נתתי לבי לחקור על מה הוכיחני בעיני ולכן אני מתקשה בעיון התורה הקדושה, משוש חיי, דומני שמצאתי את הסיבה".

"בימי חורפי היתה דחקות נוראה בעירי, והשמש חילק נרות במשורה. הכל למדו לאור נרות. סיימו לימודם והלכו לביתם, אבל אני רציני להמשיך וללמוד עוד ועוד. אין לשער גודל צערי בכלוי נרו! יתכן שאם הייתי מתחנן לפני השמש, היה נעתר לבקשתי ומעניק לי נר נוסף. אבל עדין נפש הייתי בטבעי ולא יכולתי לבקש דבר מאדם.

"זכורני שבני הישיבה היו אוכלים "ימים": ארוחת בוקר בבית פלוני. ארוחת צהרים בבית אחר וסעודת הערב בבית שלישי, ואני משסעדי כל בלחם ומים בבוקר כבר לא נשקפה לי סכנה ברעב, העדפתי לרעוב כל היום ולא לבקש טובה מאדם! לפיכך, גם עתה הסתפקתי בנר האחד ככל השאר, וכשכבה הנר, שיננתי תלמודי בעל פה.

"עתה רואה אני שהודיעוני משמים שלא נהגתי כשורה. שהרי עבור עצם החיים, כדי שלא למות מרעב, הסכמתי לקבל ארוחה אחת ליום. לא ויתרתי על מנת בשר ודם אלא לענין העדפה, מהארוחה השניה ואילך. א"כ, כאשר נמנעתי מלבקש נר נוסף, הוכחתי בכך שבדיעבד יכול אני להסתפק בשינון בעל פה, ואין הלימוד מתוך הספר אלא להעדפה בעלמא. לפיכך לקיטתי בעיני, כי ראוי היה לי לדעת שכל דרגה בלימוד התורה, חיים היא. וראוי להכלם עליה בבקשת מתנת בשר ודם".

קנין תורה

חשבון מדה במדה...

כשהתאושש הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל ממחלתו, אמר כאילו לעצמו: "משפטי ה' מדה כנגד מדה. הדיבור לא נפגע. הזכרון לא נפגע גם לא כח העיון. אבל יד ימין משותקת. זו היד של הכתיבה"... תמהני אם לא נענשתי שלא כתבתי חידושי תורת... ואז החל בהוצאת כרכי חידושי ותשובותיו, "אור לציון"...

פעם נשאל בהלכה ונעלמה ממנו, דבר שמעולם לא קרה. עצם עיניו לרגע ופקחן וענה את התשובה בציון מקורה. אמר רבי בן ציון למלווהו: "כסבור אתה שעצמתי עיני כדי להזכר, לא! אלא עצמתים כדי לערוך חשבון נפש מדוע נעלמה ממני ההלכה. נזכרתי ששמעתי ביזוי מזלזל על ספר ומחברו, ולא מחיתי על כבודו ונענשתי. עשיתי תשובה ונזכרתי בהלכה!"

יגילו במלכם

כפי המדה שאדם נוהג עם הבריות כך נוהגים עמו מן השמים!

נלמד מהפסוק: "בדד ישב מחוץ למחנה" (פרק יג-מו) ואמרו חז"ל מה נשתנה מצורע [משאר טמאים] שאמרה תורה "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו"? אלא הואיל והוא הבדיל בלשון הרע בין איש לאשתו, ובין איש לרעהו, אף הוא יבדל, לפיכך אמרה תורה בדד ישב (וערכין טז:). גם בפסוק "טמא טמא יקרא" ישנה "מדה כנגד מדה". כשם שנהג הוא לגלות קלונו של אנשים בפרהסיא, כך עליו לגלות קלונו שלו. (שמי"ה"ל ח"ב - ב - פרק טז).

כתב המאירי (בבא בתרא י:): "ראוי לאדם להתבונן תמיד ולפשפש במעשיו. כל שכן כשמגיע איזה עונש לידו, שראוי לו לפשפש על איזה עון בא אותו עונש לידו, ולא שיחשוד משפטי ה' להיותם נגזרים על צד בלתי ישר, או שיקשה עורף על העונש עד שיחשוב שהוא מקרה, אבל יחשוב שכל מה שהגיעו הוא מן הדין.

ולפי [סוג] העונש יפשפש על העבירה שבידו, שהעונש בזה הינו על הצד מה שהוא ראוי לו לפי העבירה, כמו שאמרו חז"ל (כתובות ל.) אעפ"י שארבע מיתות בטלו, דין ארבע מיתות לא בטלו. ואפילו ניצול מן העונש, הואיל ובא עליו לנסיון אל יתירש בכך, כי לא בחינם הביאורו לידו כך". עכ"ל.

ידוע המפורש בתורה שבני ישראל הובטחו לצאת ממצרים ברכוש גדול, א"כ לכאורה תמוה: מדוע הוצרכו לבקש מפרעה לצאת לשלושה ימים בלבד, ומדוע לקחו הרכוש הגדול בהשאלה, כנאמר "וישאלו איש מאת רעהו"?!

ביאר זאת הגר"א זצ"ל (ביאור הגר"א למגילת אסתר ז-ז): הרי בתחילה פיתו המצרים את ישראל בפה רך ובשכר (כמבואר בגמרא סוטה יא: וברש"י), ותלו מלבן בצוואר פרעה לדרבן כולם לצאת ולעבוד, ועבדו ברצון ובכל כוחם. ואז הכריחו למלאות מכסת לבנים זו דבר יום ביומו?

מעתה מובן, הואיל ופתח פרעה בפיתוי ורמאות, היתה כך ההנהגה עמו, מדה כנגד מדה, ששאלו הרכוש הגדול ובקשו לצאת לשלושה ימים, וחזרו על עקבותיהם להטעותו שנבוכים הם ואפשר להחזירם עם רכושם. או-אז מיהר פרעה לקראת אבדונו המוחלט, ולהנחילם ביזת הים בנוסף על ביזת מצרים.

עלון "איש לרעהו" פרשת תזריע הוקדש לעילוי נשמת ר' שלום בן ר' מרדכי מנדל ז"ל

שיום היאהרצייט ראש חודש ניסן

ת . ג . צ . ב . ה .

משפחת ר' מרדכי מנדל - וינה, אוסטריה

משפחת הגב' אסתר בילדר - בני ברק, ישראל

לנהוג בענוה ובשפלות עם רעהו [ולא בגאווה וגסות הרוח] ! נלמד מהפסוק: "אשה כי תזריע וילדה זכר" (פרק יב-ב)

וּכְתַב רִש"י: כָּשֶׁם שִׁיעִירְתּוֹ שֶׁל אָדָם אַחֵר כֹּל בַּהֲמָה חַיָּה וְעוֹף בַּמַּעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, כִּךְ תּוֹרֹתוֹ נִתְפָּרֵשׁ אַחֵר תּוֹרַת בַּהֲמָה חַיָּה וְעוֹף. עוֹד אָמְרוּ חֲז"ל בַּמְדַּרְשׁ, עַל הַפְּסוּק "אַחֲרָיו וְקָדָם צִרְתָּנִי" אִם זָכָה אָדָם אֹמְרִים לוֹ אַתָּה קָדְמָת לְכָל מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, וְאִם לֹא אֹמְרִים לוֹ יָתוּשׁ קָדְמָךְ! ע"ד. זֹאת כִּדֵּי שֶׁלֹּא יִתְגַּאֵה וַיִּתְנַשֵּׂא הָאָדָם לְחֹשֶׁב שֶׁהוּא הַשְּׁלִיט עַל הַבְּרִיאָה וַיְכַלֵּל לִלְכַת בְּדַרְכֵי לְבוֹ. לְדַעַת חֲז"ל (עֲרֻכֵין טז.) אֶחָד מִשְׁבַּע דְּבָרִים הַמְּבִיאִים נִגְעִים עַל הָאָדָם הוּא גְסוּת הַרוּחַ. לְפִיכֵךְ עַל הַמְּצוּרֵעַ לְהִבְיֵא כִּפֵּי שְׁנֵאמַר לְהַלֵּן "עֵץ אֲרֻז וְאֲזוּב" (יד-ד) וְכַתֵּב רִש"י: מֵהַ תִּקְנֶתוּ וַיִּתְרַפְּא: יִשְׁפִיל עַצְמוֹ מִגְּאוּוֹתוֹ כְּתוֹלַעַת וְכֵאֲזוּב.

עיקר חטא הלשון [האמור בפרשתינו] נובע מן הגאווה - כותב **החפץ חיים** (בספרו **שמירת הלשון** ח"ב פ"ז) - משום שהוא מחשיב עצמו לאיש החשוב באנשים, לפיכך מלאו לבו לגנות את חברו. שאילו היה מכיר את נגעי עצמו, לא היה מחפש מומי זולתו.

ועל כן טהרתו היא כפי הנאמר (להלן יד-ד) שיקח עץ ארז ושני תולעת ואזוב, וכמו שפירש רש"י, שישפיל עצמו כתולעת ואזוב ויתכפר לו. לפיכך ציוה עליו הכתוב שבגדיו יהיו קרועים וראשו יהיה מגודל, כדי לנוולו, שיהיה נראה לכל כבזוי, וממילא לא יתגאה לבו לדבר בזולתו.

תמה הגאון **רבי אברהם בורנשטיין מסוכוטשוב** זצ"ל (בעל **אבני נזר**): אם גזרה התורה על המצורע כזו בדידות, מדוע הצריכוהו עוד לקחת "שני תולעת ואזוב" כדי שיתלמד להשפיל עצמו כתולעת ואזוב, וכי לא די לו שיבוא לידי שפלות והכנעה, מעצם העובדה שהיה נגוע בצרעת וישב בדד מחוץ למחנה והודיע לכל שהוא טמא?!

מתרץ האבני נזר, כי הכנעה הבאה לאדם מתוך יסורים, עלולה להיות זמנית, ולאחר שיתרפא ויוושע, ישכח הכל וישוב לגאוותו, על כן כאשר נרפא המצורע מנגעו, שוב מזכירים לו להשפיל עצמו ולהגיע להכנעה אמיתית ולאורך זמן, וזאת ע"י שמביא שני תולעת ואזוב.

ואולם עדיין קשה: מדוע הקדים הפסוק תולעת לאזוב, הרי אזוב גדול מתולעת, והיה מן הראוי לפרט מן הקל אל הכבד בבחינת "לא זו אף זו" ולהקדים איזוב לתולעת?

ותירץ הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א (בספרו **טעמא דקרא**) עפ"י הוראת **הרמב"ם** (פ"ב מהלכות דעות) לאדם שהוא בעל גאווה ורוצה לחזור לדרך הטובה והישרה, שהיא המדה הבינונית והאמצעית בכל הדעות [ולא קיצונית], עליו להתחיל מן הקצה האחרון שבמדת הענוה, ע"י שינהיג עצמו בביזיון הרבה וישב למטה מן הכל, וילבש בלויי סחבות המבזות את בעליהן וכיו"ב, עד שיעקור גובה הלב ממנו, ואז יחזור לדרך האמצעית שהיא הדרך הטובה.

לאור זאת, מובן ומדויק מה שהקדים הכתוב תולעת לאזוב, שכן לפי המבואר ברמב"ם, אם נתגאה כעץ ארז, צריך להשפיל עצמו עד הסוף כתולעת, ורק אז יחזור לדרך האזוב הקרוב לאמצע, שהיא הדרך הטובה.

להשלמת הענין נוסף: מה מרמז לנו "עץ ארז"? התשובה: אף שאמנם תקנתו שישפיל עצמו מגאוותו כאזוב, שזו הדרך הטובה, אך צריך לזכור שפעמים צריך להגביה עצמו כ"ארז" כשזה נוגע למילי דשמיא, על דרך "ויגבה לבו בדרכי ה'".

ואולם צריך לזה שיקול הדעת להכריע, כמה מהגבהות לעבודת ה', וכמה מהשפלות למילי דעלמא, שלא תהיה סטיה לכאן או לכאן אף כחוט השערה. זהו שרומז לנו "שני תולעת" שמביא המצורע יחד עם "עץ הארז" וה"אזוב".

"ואני... ריק מכל חכמה..."

פעם התארח תלמיד חכם, בליל הסדר, על שולחנו של הגאון **רבי זלמל'ה מוילנא** זצ"ל. הבחין רבי זלמן, שאורחו אינו מסב. שאלו על כך, והשיב: "רבינו הוא רב הדומה למלאך. בקי בכל התורה כולה. וכבר נפסקה הלכה (שו"ע או"ח סימן תע"ב ס"ה) שתלמיד חכם המופלג בדורו, אעפ"י שהאוכל על שולחנו לא למד ממנו כלום, חשוב הוא כרבו ואין להסב בפניו!"

כששמע רבי זלמן את דברי האורח, התחלחל וקרא בחרדה: "מה זאת עשית להחשיבני כמלאך וכתלמיד חכם מופלג, ואני אדם להבל דמה, ריק מכל חכמה!"

ומיד קם רבי זלמן ממקומו והחל להלך בחדר אנה ואנה, כשהוא חוזר בפניו על מאמרי חז"ל המשרישים את הענוה. כמו אמרת חז"ל (וימא כז.) שכאשר ראה האמורא רב, את המוני המלומים אותו לדרשה, אמר: "אם יעלה לשמים שיאו וראשו לעב יגיע - כגללו לנצח יאבד, רואיו יאמרו: איו" (איוב כ-ז). רב זוטרא, כשהיו נושאים אותו לבית המדרש היה אומר: "לא לעולם חוסין" (משלי כז-כד) וכיו"ב.

לאחר מכן חזר רבי זלמן אל השולחן ואמר בביטול: "רב הוא קורא לי! חפשתי בעצמי ולא מצאתי בי אלא מעלה אחת - אהבת האמת. ומכוחה אני קובע, שאם אשנה את ידיעותי למה שעדיין איני יודע, הרי שאינני יודע מאומה!"

עפ"י תולדות אדם

"אילו הייתי..."

סיפרו לכ"ק האדמו"ר מסלונים (בעל הברכת אברהם) כי לכדו יהודי שסייע למחבלים. הוא הניח מטעני חבלה רח"ל תמורת בצע כסף:

הזדעזע הצדיק עד היכן מסוגל יהודי להתדרדר "נורא ואיוס" אמר, אך מיד הוסיף לתדהמת המספר: "ואולם אני גרוע ממנו..." תמה המספר: באמת?! כיצד אפשר לומר כך?!

"**איך** לא תבין" - הסביר הרבי - "אני הרי גדלתי בבית כה נעלה, ספוג תורה וקדושה. כל ימי גדלתי בין החכמים, ועם זאת כה רחוק אני מהם. לבי לא נפתח אף כחודו של מחט! אילו גדל הייתי בבית פורק עול כאותו אדם, ומתוודע לחברים שיש לו, מי יודע לאיזו דיוטה תחתונה הייתי מגיע!..."

באהלי צדיקים

"אין ראוי לעשות ליצנות ממני..."

הגה"צ רבי הירש פאלי זצ"ל (משגיח ישיבת חברון) היה מזהיר את גבאיי הישיבה לבל יכבדוהו ב"עליות" הניתנות לראשי הישיבה ולרמ"ים... "אני לא כלום!" היה מנמק את אזהרתו. הוא חש בכל נימי נפשו את ה"נפשי כעפר לכל תהיה" ומה לו ול"כיבודים".

מעיד תלמידו הרה"ג **רבי אברהם שרמן** שליט"א: זכיתי להמנות על קבוצת בחורים. שהתגבשה ללימוד סדר קדשים. ישבנו בסמוך למשגיח, ופעמים רבות כשהתפתח ביננו משא ומתן במלחמתה של תורה, היה המשגיח מתערב, תוך שהוא מעלה בפנינו "ידיעות" שונות ומאיר את עינינו ב"הערות" טובות.

כשנוכחנו עד כמה הוא שולט בעניני "קדשים", היה זה אך טבעי כאשר ניגשנו אליו ביראת הכבוד וביקשנו ממנו שיואיל למסור לנו "חברות" ב"קדשים". ואולם גם אז - כמו פעמים רבות שכיבדוהו - היתה תגובתו ספונטנית ואופיינית: "אין זה מן הראוי לעשות ליצנות ממני!"

ר' הירש

שלא לדבר לשון הרע על הזולת!

נלמד מהפסוק: "אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת" ... (פרק יג-ב)

ואמרו חז"ל: על שבעה דברים נגעים באים, על לשון הרע ועל שפכות דמים וכו'. על לשון הרע דכתיב: "מלשני בסתר רעהו אותו אצמית" (ערכין טז.). וכן אמרו: "כל המספר לשון הרע נגעים באים עליו שנאמר "מלשני בסתר" וגו' וכתוב התם "לצמיתות" ומתרגמינן "לחלוטין" ותנן "אין בין מצורע מוסגר למצורע מוחלט אלא פריעה ופרימה" ופירש רש"י: אלמא אצמית דמתרגס לשון חליטה היינו צרעת. (ערכין טו:).

שלמה המלך ע"ה אמר במשלי (פ"י-יט) "ברוב דברים לא יחדל פשע חושך שפתיו משכיל". וביארו חז"ל (בילקוט): אם אדם מדבר הרבה, לא יתכן שלא יבוא לידי חטא ולא ידבר לשון הרע על חברו. וזה שחושך שפתיו מלדבר לשון הרע על חברו הוא נבון. שיש לו דעת, וכשיש לו הכרח לדבר, כשרואה שהוא בא לספר לשון הרע על חברו, הוא חדל מזה ושותק.

זהו מה שאמר התנא (במסכת אבות) "ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה". ר"ל דברים הנוגעים לגופו של אדם ולא נשמותו, אין טוב אלא שתיקה, היינו, דיבור הכרחי ביותר, שכן ברוב דברים לא יחדל פשע. אבל בדברים הנוגעים להנשמה, כגון תורה ותפלה ודבר מצוה, שם לא ישתוק, אלא אדרבה, מצוה לדבר.

ידועים דברי חז"ל במדרש (ויק"ר טז-ב) על אותו רוכל שהיה מחזר בעיירות ומכריז מי רוצה לקנות סם חיים וכששאלו רבי ינאי על זה, הראה לו את הפסוק בתהילים (לד-יג) "מי האיש החפץ חיים... נצור לשונך מרע". על כך אמר רבי ינאי: כל ימי הייתי קורא הפסוק הזה ולא הייתי יודע היכן הוא פשוט, עד שבא רוכל זה והודיעני "מי האיש החפץ חיים".

וכבר תמהו רבים וטובים על דברי המדרש הללו: איזה חידוש היה בדברי הרוכל שהוסיף לרבי ינאי יותר ממה שידע עד עתה, והרי הרוכל הראה לו את הפסוק ככתבו וכלשונו?

וביאר כ"ק האדמו"ר מאוסטרובצה, דהנה לאמיתו של דבר לא מגיע לאדם כל שכר על כך שנמנע מעשות עבירה, ורק אם נזדמן לידו דבר עבירה ולא עשה, רק אז מגיע לו שכר כעושה מצוה, כמו שאמרו בגמרא (קידושין לט.). נמצא, אם כן, שמי שנמנע מלדבר לשון הרע לכאורה לא יגיע לו על כך כל שכר.

ואולם מובא בגמרא (בבא מציעא צג.): "משמר כעושה מעשה דמי" דהיינו, שיש ל"שומר" דין "פועל" ונחשב כעושה מעשה. מעתה יש לומר כן גם לגבי מי ששומר פיו מלשון הרע, שנחשב כעושה מעשה, וממילא מגיע לו שכר על עצם זה ששומר את פיו.

לפי"ז יתורץ שזה מה שגילה אותו רוכל לרב ינאי כששאל מי רוצה סם חיים? היינו לקבל שכר אף על המנעות מעבירה גרידא. ועל זה השיב בלשון הפסוק: "מי האיש החפץ חיים? נצור לשונך מרע" ... כלומר: יש אכן שכר על ההמנעות מלדבר רע משום שמה ששומר את פיו נחשב מעשה.

נוכל לבאר בדרך נוספת את החידוש שבדברי הרוכל, לפי מה שכתב החובת הלבבות שהמדבר לשוה"ר על חברו מעבירין ממנו זכויותיו ונותנים לחברו. מעתה י"ל שזה מה שלימד הרוכל את רבי ינאי שאף שהובטח לעוסק בתורה חיים, כמה שכתוב "אורך ימים בימינה" ... "וגדולה תורה שנותנת חיים לעושה" (אבות פ"ו מ"ז), ואולם כ"ז בתנאי ש"נצור לשונך מרע", שאם לא כן יעברו זכויותיו לחברו.

"כמה זה יעלה...?"

אחד הרבנים ביקש מהגה"צ רבי שמואל דוד וואלקין זצ"ל שיתערב באיזה ענין השנוי במחלוקת ובזה יתקדש ש"ש וכו'.

השיב לו הרב וואלקין בזה הלשון: "הנני בורח מן המחלוקת! תמיד עומדים לנגד עיני דברי החפץ חיים, כשפנו אליו באיזה ענין הטעון תיקון, שאל מיד לתומו: "האם באתם חשבון בכמה לשון הרע ורכילות יעלה ענין זה" ... והיינו, כמו שרגילים לשאול: "כמה כסף זה יעלה", כך היה הח"ח רגיל לשאול "כמה לשון הרע זה יעלה...!"

חשש מאבק לשון הרע...

פעם ערך הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל מכתב ארוך בעניני ציבור, והיה חוכך בדעתו בנוגע לשורה אחת אם אין בה אבק לשון הרע...

נמנע, איפוא, לשלוח את המכתב עד שפנה לגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל וביקש ממנו שינסח מחדש את השורה הנזכרת באומרו "לי יש נגיעה בענין זה, מוטב שאת השורה הזאת יכתוב מר כפי שיבין מדעתו"...

וזאת ליהודה

להזהר מהרמאי הגדול...

תפקידו של היצר הרע לפתות ולהכשיל בדיבורי לשון הרע בעיקר את מי שאינו בקי בהלכות לשוה"ר. המחיש זאת המגיד **מקלם** במעשה הבא:

מעשה בשני אנשים שהיו רבים ומתקוטטים ביניהם. לאחר זמן השלימו, אך אחד מהם לא השלים אלא למראית עין. בלבו פנימה יקדה אש השנאה והמשטמה. הוא חש עצמו פגוע וגמר בלבו לנקום נקמה נוראה.

מה עשה? חקר ודרש ועלה על עקבותיהם של מזייפי מטבעות. אין זה קל לזייף מטבעות, אבל הקושי העיקרי הוא להפיצן. עיני השוטרים פקוחות ואזני הבלשים כרויות, ואוי לזייפן אם יעלו על עקבותיו. בא אליהם אותו אדם והציע לקנות כמות נכבדה של שטרות. התמקחו על המחיר והעיסקה בוצעה.

עתה פנה האיש אל רעהו, וקנה ממנו סחורות. שמח החבר והודה לו מכל לבו. הוא נוכח לראות שאם כי הוא היה שונאו אבל כיום המצב השתנה מקצה לקצה והלה הפך להיות ידידו הטוב. והראיה, שחברו קונה ממנו בלא לעמוד על המקח. הוא מותיר בידו רווח נאה ועוד משלם במזומנים...

אך אבוי. את התשלום נתן בשטרות מזוייפים, ורץ מיד אל תחנת המשטרה. שמחת המוכר הפכה ליגון וחרדה כאשר נאסר והושלך אל הכלא. ע"כ המשל.

והנמשל: כך בדיוק נוהג עמנו היצר הרע. למראית עין הוא משלים עמנו, ועוד מספק לנו סחורה משובחת. ממש "מציאה"! על פלוני "מצוה" לדבר לשון הרע, כי רשע גמור הוא... ואת אלמוני "מצוה" לבזות כדי שיטיב דרכו... מותר לומר דבר שקר פלוני כי יש כאן "מפני דרכי שלום" ... בקיצור: אין למדן כמוהו! "המצוות" מושטות על מגש של כסף. והיצר הרע מחכך כפיו בהנאה...

אבל - כמו במשל - את מי יכול אותו "חבר" לרמות? רק את מי שאינו בקי בטיבן של מטבעות מזוייפות כי סוחר שיש בידו סימנים לדעת איזה שטר אמיתי ואינו מזוייף, בוודאי לא יפול בפח...

וכן לענין שמירת הלשון. את מי יכול יצר הרע לרמות? רק את האדם שאינו בקי בפרטי ההלכות!

עפ"י שערי ארמון

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

'טוב וחסד ירדפוני!'

שלום לכל הקוראים היקרים!

אני אברך-כולל כל ימי ושנותיי. ביום בהיר נפלנו למציאות חדשה שטלטלה את שגרת חיינו. נולדה לנו ילדה עם מום. בתום התייעצויות עם רבנים, רופאים ועסקני-רפואה מצאנו את עצמנו מתארגנים לטיסה לארה"ב. היעד: ניתוח אצל רופא בעל שם עולמי, בבית החולים לילדים שבבוסטון.

לא פשוט להסתדר לבד. כאן נכנסו לתמונה שורה של אנשי-חסד אשר סייעו לנו בכל הפרוצדורות של בירורים, הזמנת הטיפול בבית החולים, הטיסות והאירוח בעיר עצמה. יום אחד הגיע לבקר אותנו הגאון **רבי אברהם גנחובסקי** זצ"ל, אשר בעייתנו הגיעה לאוזניו. הוא סייע לנו בעצות ארגוניות, ובעיקר בדברי חיזוק משיבים נפש נוכח האתגר שנראה היה גדול מכוחותינו!

* * *

מהרגע שנפתחה מחרוזת החסדים, היא פשוט לא הסתיימה. פלוני, בעל-קשרים, סידר לנו כרטיסי טיסה מוזלים. לאחר הנחיתה בניו-יורק היה עלינו להמשיך בטיסה פנימית לבוסטון. לא התמצאנו במקום, ואז מגיע מולנו יהודי ודואג להביא אותנו עד המטוס. מאוד התפללנו מההירתמות שלו לעזור עוד לפני שהתבקש. שאלנו לשמו, לכתובתו, אך הוא הצטנע: תרשום לעצמך "יהודי מניו-יורק"...

לאחר מעשה התברר לנו שאלמלא עזרתו, בוודאי היינו מחמיצים את הטיסה לבוסטון!

* * *

נוחתים בבוסטון!

הלילה בעיצומו. אבל כלתו של **הרבי מבוסטון** זצ"ל ממתינה לנו עם רכבה. מסיעה אותנו מהיציאה מנמל התעופה הישר לבית הרבי. כאן נשהה במשך כל תקופת האשפוז. בימי חול כמו בשבתות.

האווירה על שולחנו זכורה לנו כחוויה מתוקה. לא היינו לבד. הוא אירח רבים, ובהם סטודנטים יהודים אותם קירב. אלמלא השפעתו הברוכה זו, רבים מהם היו מתבוללים רח"ל. הזמירות... האווירה הסוחפת... דרשותיו... סטודנטים רבים הוא שלח לארץ-ישראל, כאן הם התחזקו ביהדות. וכך נזקפים לזכותו עשרות, אם לא מאות, של צעירים שיהדותם ניצלה מרדת שחת!

* * *

עודנו שוהים תחת חסותו, ואחד מבניו של הרבי מברר אצלנו שמות קרובי המשפחה שלנו בארץ. הוא פונה אליהם מיזמתו, משדל ומארגן אותם ליטול על עצמם את כל עלויות האשפוז. ומדובר בסכומים משמעותיים מאוד, כידוע. עבורנו הייתה הצלחת משימה זו בבחינת רוח והצלה ממש.

במהלך שהותנו שם התנזרנו ממוצרי דגן משום חשש "חדש" [ואכמ"ל להאריך בנדון הלכתי זה]. חיינו בעיקר על פירות וירקות וכדו'. אשה מקומית, שהשמועה הגיעה לאוזניה, החליטה שזה לא ייתכן. היא התאמצה וארגנה במיוחד עבורנו חלות, אותן יכולנו לצרוך ללא כל חשש. היא לא הכירה אותנו, ולא אנתנו אותה. אבל הייתכן שיהודים ישוהו בעיר מגוריה ולא יוכלו לסעוד את ליבם כדת?... אנתנו בטוחים שהעניין היה כרוך עבורה במאמץ, שכן זה היה דבר יוצא דופן במקום.

* * *

חוזרים לארץ הקודש!

אין טיסה ישירה מבוסטון לארץ, אז אנו שוב טסים דרך ניו-יורק. אך דא עקא. סופה חורפית עזה עיכבה את ההמראה מבוסטון, ועד שנחתנו בניו-יורק הפסדנו את הטיסה!

נתקענו. עם תינוקת קטנה - שזה עתה השתחררה מבית החולים - ועוד בכפור הניו-יורקי. הטיסה שהפסדנו הייתה אמורה לנחות בארץ לפני שבת, ועכשיו לך תדע מתי נצא מכאן.

ושוב נפתחה מחרוזת של חסד. התארחנו אצל משפחה לשבת, אך התינוקת פיתחה חום ונאלצנו לאשפז אותה בבית החולים "מאונט סיני" במנהטן. בית החולים הנוכחי עמד בקשר רציף עם בית החולים בבוסטון, על מנת שהתינוקת תקבל את הטיפול המיטבי. בינתיים אירח אותנו עשיר יהודי ממנהטן, בביתו מרובה החדרים. אשתו עסקה רבות במשלוח מכשור רפואי ל"יד שרה" בארץ, ואף ביקשה מאתנו שנסייע לה במשימה.

* * *

סוף סוף נחתנו בארץ. מצאנו את עצמנו "מבולבלים" מרוב החסדים שהורעפו עלינו. הנושא הזה העסיק את ראשנו. כאשר שוחחתי בהמשך עם הגר"א גניחובסקי - שהיה בעצמו בעל חסד ענק - התעניינתי כיצד משלבים בין לימוד תורה ברצף לגמילות חסד. תשובתו הפתיעה אותי ביותר:

"ישנה סייעתא-דשמיא מיוחדת שהעיסוק בחסד לא יגזול מזמנו של העוסק בה, כך שבדרך כלל זה לא יגרום לביטול תורה!"

* * *

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il